

Vcrf. Quintò, illud est.

73 Beneficia patrimonialia Hispaniae, necnon Praebendae Doctores, Magistrales, ac Penitentiariae, quae in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis per electionem conferuntur juxta decretum Trident. sess. 5. de reform. cap. 1. nullam reservationem pensionis admittunt; haec namque beneficia illibata, & libera ab onere persisterent debent, ut constat ex l. 21. cum seqq. tit. 3. lib. 1. Recop. In nostro orbe Indico nulla pensio super Beneficiis permittitur. D. Frass. de Reg. patron. cap. 15. num. 55.

Ad Num. 11.

74 Ad unionem Ecclesiarum, seu Beneficiorum patroni consensus debet adhiberi, siue Ecclesiasticus, siue laicus ille sit. Sanch. Conf. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 57. num. 1. Flamin. de resign. Benefic. lib. 2. quest. 4. num. 11. Vivian. supra lib. 14. cap. 15. num. 58. Campan. in Diversor. Jur. Canon. rubric. 11. cap. 13. num. 477. Barbosa collect. Clem. fin. num. 4. de reb. Eccles. & in remiss. ad Trident. sess. 7. de reformat. cap. 6. num. 22. D. Frasso cum aliis d. cap. 15. num. 19. ubi ex num. 21. quid in Indiarum partibus circa unionem fervetur.

75 Sed si Pontifici unire Ecclesias patronales placuerit, tacite censetur juripatronatus Ecclesiastico derogare, etiam nulla de illo facta mentione; non sic quoad laicale, quia expressa derogatio desideratur. Sanch. num. 2. imò in Hispania recursui supplicationis erit locus, ne laicorum patronatus praedictum generetur.

Ubi verò Episcopus ex causa ad unionem procedit, indistinctè cujuscumque patroni assensum intercedere oportet, nisi requisitus irrationabiliter refragetur, quia tunc unio ipso invito facta viribus subsistet. Sanch. ubi proximè. Azor. Instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 28. num. 12. & lib. 3. cap. 12. D. Frass. supra num. 20.

Ad Num. 12.

76 Per exaltationem ad Episcopalem dignitatem vacant Beneficia, quibus electus potiebatur, ex juris dispositione, nisi Pontifex dispensans retentionem illorum concedat: quod si contingat, etiam si Beneficia patronatus laicorum sint, non est necesse ut patronus consentiat, nec ulla mentio, seu derogatio requiritur. Sanch. d. cap. 3. dub. 54. numero 11. Valenz. conf. 51. numero 38. Alciat. conf. 41. numero 3. Gambar. lib. 3. de potest. Legat. numero 136. Idem est de pensionibus, quae pariter per promotionem ad Episcopatum extinguntur. Valenz. conf. 137. numero 42. & cum retinentur ex dispensatione, novus patroni consensus non exigitur, ut latè per Valenz. conf. 51. ex numero 21.

SUMMARIUM.

- 1 Nec Rex, nec alius inferior oppidi Dominus habet jus in pascuis publicis, quae propria sunt communitatis incolarum.
2 Nequeunt usum pascuorum impedire, aut coarctare.

3 Desolato castro, seu oppido, pascua publica illius Domino quaeruntur.

4 Dominus habitans in proprio castro fruitur pastu, & alius commodis communitatis.

5 Dominus alibi domicilium habens, quando posuit uti pascuis oppidi sui.

6 Princeps supremus ubicumque intra ditionem domum habuerit, etsi in ea non resideat, utitur pascuis cujuscumque populi. Aliud juris est in Dominis inferioribus.

7 Domino commoranti in proprio castro, pro dignitate, ac opulencia pascuorum portio tribui debet sine praedictis incolarum, ne egeant.

8 Respublica nequit prohibere usum pascuorum, quatenus civis illis indigent.

9 Jus pascendi in alieno territorio ex privilegio, aut prescriptione, cessat quoties illius castri incole non habent pastum sufficientem pro suis pecoribus. Aliud est si ex conventionem facultatem pascendi quis obtinuerit.

10 Ad fruendum pastu communi quis incolae habeatur.

11 Absens ex accidenti à loco domicilii, in eo ponitur pastus utilitate.

12 Incola quis dicatur.

13 Magistratus an pro incolis habeantur quoad pascua, & alia communitatis commoda?

14 Residens etiam diu in oppido causâ studii, negotiationis, aut similis occupationis, nec ponitur pastus & alius commodis, nec onera publica sustinet.

15 Domino habitanti in oppido proprio quantum in Hispania ex pascuis publicis assignetur juxta consuetudinem. Quoad commoda, & onera publica duorum incolarum vicem gerit, ibid.

16 Aliud de jure servatur, cessante consuetudine.

17 Milites utrum gaudeant aliquo privilegio in usu pascuorum communi?

18 Illiberalis, seu plebeius potest obtinere jurisdictionem oppidi cum mero, & mixto imperio, nec ex hoc eximitur à contribuendo cum similibus.

19 Ampliatur.

20 De jure gentium, ac communi Romanorum quisque liberè proprio utitur pradio, ac potest culturam deserere, ut ager ad pastum deseruiat, ac prohibere ne aliena pecora fundum eius ad pascendum ingrediantur.

21 Non licet uti re aliena, invito domino, etsi huic incommodum nullum, imò utilitas ex usu proveniat.

22 De consuetudine in Hispania licet propria pecora in alienum fundum post fructus perceptos ad pascendum immittere, quod inter concives, etiam domino invito, procedit.

An possit dominus, culturâ omisâ, fundum ad pastum applicare in concivium praedictum, ibid.

23 Quid quoad praemissam consuetudinem aliquibus in locis sit immutatum.

24 Non prohibetur dominus, non obstante ea consuetudine, in agris propriis, in quibus ferere consueverat, vineas, oliveta, vel alias arbores plantare: nec id poterit Respublica prohibere, & num. 26.

25 Ubi quis habet servitutem pascendi in alieno fundo, collectis frugibus, nequit dominus in illo arbores plantare, mutatâ culturâ.

27 Novellandi facultas quando per Imperatores Romanos interdicitur: & quid apud nos ex lege nostra Recopilationis.

28 Quid in Indiarum provinciis stabilitum.

29 Cuique liberum est fundi sui variare culturam, & arbores plantare, relicto serendi usu.

30 Inducitur ad proximam conclusionis probationem caput cum in tua, de decim. & num. 31.

31 Si pascua unius oppidi sint communia alteri vicino, num valeat illud in praedictum istius agros colere, adempta pascendi facultate? & num. 44.

32 Quoties non alia ratione nisi vicinitatis jus pascendi in alieno fundo, fructibus collectis competit, licet domino novellare, ac plantare, derelicto seminandi usu. Sed non licet in Hispania agros ad pastum assignare, vulgò adherat, ibid. & num. 41.

33 Si castrum à civitate exemptum retineat jus pascendi in agris civium, jam ablatis fructibus, civis poterunt novellare, aut alias commoditatem pastus adimere arborum plantatione; sed non facere dehesam, ut proximè adnotatur.

34 Villa, aut vicus exemptus à jurisdictione civitatis ponitur pastus, & alius commodis vicinitatis, quae ante exemptionem obtinebat? & n. 38. & 40.

35 Utrum ligetur quis statutis civitatis, à cuius jurisdictione est liberatus?

36 Incola castri exempti ad munera publica civitatis nec eligi potest, nec electus exercere cogitur.

37 Quae onera sustineat villa, aut vicus exemptus, ex his quae ante exemptionem supportabat, remissivè.

38 Jus pascendi ratione vicinitatis competens tolli potest, mutatâ culturâ, arboribusque plantatis: sed si pascua sint publica, quae ad culturam reduci nequeunt in praedictum tale jus habentium, etiam ob vicinitatem.

39 Ut pascua publica redigantur ad culturam quae intervenire debeat.

40 Pascua communia pluribus oppidis à nullo subici cultura possunt.

41 Si in pascuis communibus unus ex sociis seminet, aut plantet, per legitimum tempus socium agentem repellit: & quid si communitas sit, quae locitur.

42 Huic competit restitutio contra prescriptionem.

43 De triplici differentia bonorum, quae ad civitates spectant.

44 De prescriptione ejusmodi bonorum. & num. 49. & 50.

45 Si in pascuis quisquam arbores plantet, utrum interesse, seu praedium fundi exsolvens liberetur.

46 In divisione pascuorum communi inter incolas quid iudici observandum, cuius arbitrio committitur.

47 An peccet, & ad restitutionem teneatur, qui ex pascuis, ac montibus publicis aliquid usurpat.

CAPUT XXXVII.

Ad Num. 1.

1 Supremus Princeps, vel Domini inferiores civitatis, villae, vel castri nullum jus obtinent in pascuis publicis, quae propria sunt universitatis; ideo illis tanquam Domini uti non poterunt. Greg. Lop. in l. 9. gloss. 9. ad fin. tit. 28. p. 3. Sanch. Conf. Moral. lib. 1. cap. 5. dub. 1. num. 40. 41. Avendann. de exeq. mand. part. 1. cap. 4. num. 25. vers. ex quo dicebam, Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 59. num. 3. Oter. de pasc. cap. 9. num. 13.

D. de Feria Covar. Encl.

Valasc. de jur. emphyteut. quest. 8 num. 40. Bobad. Politic. lib. 2. cap. 16. num. 198. Burg. de Paz in l. 3. Taur. num. 486. cum seqq. qui fusè disputat ex num. 430. Tusch. lit. P. concl. 112. num. 4. Hermos. in l. 15. gloss. 2. num. 80. tit. 5. p. 5.

Similiter non licet, nec Regi ipsi, nec aliis Dominis oppidi pascua publica ad culturam reducere, novellare, vel alio modo usum pascendi impedire, aut coarctare. Oter. cap. 16. num. 2. & 16. Valasc. num. 43. vers. Et ex dictis, Hermos. num. 77. Sesse decif. 74. num. 20.

Sed si populus omninò extingueretur, urbe, aut villa deserta, tunc pascua ad communitatem spectantia Domino cedent. Avend. sup. vers. Fallit tamen, Greg. Lop. in l. 26. gloss. 4. tit. 31. p. 3. Solorz. de jur. Indiar. tom. 1. lib. 1. cap. 23. n. 61. Bobad. d. cap. 16. num. 199. Hermos. num. 78.

Ibi: Tamen Dominus habens jurisdictionem.

Quoties Dominus in proprio oppido sedem habitationis constituit, pastus communi, ac caeteris commodis fruatur, quae incolis aliis conceduntur. Greg. Lop. in d. gloss. 9. Sanch. num. 47. Burg. de Paz num. 508. Avend. d. vers. Ex quo dicebam, Bobad. d. n. 198. Avil. in cap. 3. Prator. num. 39. verb. Jurisdiction. ad fin. Oter. sup. cap. 6. num. 1. Molin. sup. Tusch. num. 8. Valasc. num. 42. Hermos. num. 80.

Poterit tamen jurisdictionis Dominus, etsi alibi inhabitet, propria pecora ad pascendum immittere in pascua communitatis, si hoc jus tempore immemoriali quaesierit. Sanch. num. 42. Bobad. n. 201. Oter. d. cap. 6. num. 14. Paz num. 493. Hermos. num. 84. Idem erit, si pascua abundent, aut si dominus esset territorii. Hermos. num. 85. & 88.

Est observatu dignum discrimen quod constituit Bobadilla num. 198. inter Regem, & Dominos inferiores: ille enim publico pastu potitur pro suis pecoribus in quovis ditionis oppido, ubi regiam domum, seu palatium habet, licet non commoretur: quod in Dominis, qui superiores non sunt, minimè receptum est. Adde Gregor. Lop. in d. gloss. 9.

Licet Domino incolatus ratione plus ex pastu tribui debeat, quam caeteris cohabitatoribus, pro indigentia & dignitate, Molin. d. disp. 59. num. 3. id tamen ita temperare oportet, ut reliquis non adimatur pastus, prout quisque indigerit, & hujusmodi aequalitas servanda semper est inter omnes incolas divites, & pauperes. Greg. Lop. in d. l. 9. gloss. 9. tit. 28. p. 3. alioquin oppidani agentes audientur, ut reformetur excessus, d. l. 9. partit. ubi Gregor. Lop. gloss. 9. Oter. cap. 3. à num. 13. Sanch. Conf. Mor. lib. 1. cap. 5. dub. 1. num. 50. Molin. sup. Avendann. d. cap. 4. num. 25. vers. Imò etiam, cum seqq. Bobad. num. 201. Paz in l. 3. Tauri, num. 509. non enim licet jus pascendi in pascuis communibus adimere incolis, prout quisque indigerit.

Unde est, ut quanvis Respublica valeat ob commune bonum vetare, ne intra certum locum, vel tempus prata communitatis depascantur, id procedit modò pro incolarum necessitate pastus pecoribus relinquatur. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 59. num. 1. Oter. de pasc. cap. 12. num. 1. & 3. Sanch. d. dub. 1. num. 4. & 5. Trullench. in Decal. lib. 7. cap. 3. dub. 7. num. 1.

E e Inde

- 9 Inde etiam provenit, ut si quis populus, vel singularis persona jus pascendi in alieno territorio quaesierit ex privilegio, vel praescriptione, eo uti non possit, si non abundet pactus, ita ut ejusdem territorio incolae nulla egestate praemantur pro pecoribus pascendis. Avend. cum aliis de exeq. mand. p. 1. c. 4. num. 27. nam jus illud concessum, aut praescriptum censetur sub conditione, si habitatoribus non deficiat quo ex pascuis eguerint. Aliud juris erit si ex conventionione oppidum teneatur, de quo Hermos. sup. d. gloss. 2. num. 101.
- Ibi: *Quis vero dicatur proprie incola.*
- 10 Incola quoad rem, de qua agimus, ille censetur, qui cum familia commoratur in oppido, pro vicino habitus, & onera publica sustinens, atque ita & vicinitatis jus, & actualis incolatus simul desideratur, ut pascuis communibus frui permittatur: de quo Oter. cap. 4. ex num. 19. Sanch. sup. num. 44. Avendann. d. cap. 4. num. 25. Burg. de Paz n. 488. Hermos. num. 46.
- 11 Est tamen omnino notandum, quod etsi aliquis ex accidenti non resideat in urbe, vel villa, non ideo carebit usu pascuis, modo ibi sedem suae habitationis constitutam habeat animo permanendi. Cujac. in l. 3. C. de incol. lib. 10. Sanch. ubi proxime.
- 12 Incola proprie dicitur ille, qui larem, majoremque fortunarum partem habet in oppido ea mente, ut in illo persistat. Tusch. lit. C. concl. 73. Cujac. lib. 1. respons. Papin. in l. Libertus 17. §. Sola ratio, ad municip. & de incol. Wesembec. in paratit. l. ad eundem tit. num. 4. & 7. Boer. decos. 260. à num. 9. Carleval. de judic. disp. 2. num. 81. Martienz. in l. 1. gloss. 5. num. 7. tit. 4. lib. 5. Recop. Hunc tamen ut pascuorum usum participet, ex vicinis esse oportet, sicut praedicatur num. 10.
- 13 Quaestio est, utrum quoad jus pascendi, & alios communes usus inter incolas, seu vicinos numerentur Magistratus, velut Praetor, ejusque Locumtenens, dum suis muneribus funguntur, de quo disputat late Oter. de pasc. cap. 7. per tot. qui cum pluribus affirmativam amplectitur contra alios, quos refert, horumque sententia ex constitutione regia observatur apud Lusitanos, teste Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 59. num. 3. Valasc. sup. num. 43. De aliis, qui hoc jure gaudent, etsi incolae non sint, vide Hermos. à num. 55. & num. 90.
- Ibi: *Est tamen cavendum.*
- 14 Idem monet Sanch. d. dub. 1. num. 45. nam etsi quis studiorum, negotiationis, vel alia ex causa in civitate diu resideat, proprie incola non est, nec pascuis publicis, nec aliis commodis universitatis fruatur, sicut nec oneribus subditur. Cujac. in d. §. Sola ratio.
- Verf. *Est denique apud Hispaniarum.*
- 15 Viget in Hispaniis consuetudo, quam Tribunalium praxis comprobavit, ut vassallorum domini, dum in propriis degerint oppidis, ex pascuis montibus, ac nemoribus communitatis tantum possit quisque percipere, quantum duobus incolis, quibus plus percipere licet, conceditur. Gregor. Lop. in l. 9. gloss. 9. tit. 28. p. 3. Molin. ubi proxime, Bobad. Polit. lib. 2. cap. 16. num. 200. Sanch. sup.
- d. dub. 1. num. 49. Avil. in cap. 3. Praetor. verb. jurisdiction. num. 39. ad fin. Valasc. de jur. emphyteut. quest. 8. num. 43. Burg. de Paz in l. 3. Tauri. num. 508. verf. Sed licet, Tusch. lit. P. concl. 112. num. 8. Cancer. variar. part. 3. tit. 4. de servitut. num. 68. Hermos. in l. 15. gloss. 2. num. 80. tit. 5. p. 5. qua ratione & pro vicinis duobus ad onera publica contribuit, Avil. ubi nuper. Quam praxim, etsi jure non nitatur, ratione satis consonam, nisi caeteris incolis notabile damnum inferatur, agnoscunt Molina, & Valasc. Pereyra de empt. & vend. cap. 21. num. 9.
- At seclusa consuetudine, de rigore juris dominus in propria civitate, aut villa inhabitans pro unico incola reputatur quoad pascua, caeteraque communitatis commoda, ratione habita status, & dignitatis, absque gravi detrimento subditorum, ut jam praenotavimus num. 7. Ita cum D. Covar. tenent Gregor. Lop. Molin. Valasc. ubi proxime, Sanch. num. 48. & 50. Burg. de Paz num. 506. Avendann. dicit. cap. 4. num. 25. verf. Imò etiam, Hermos. d. num. 80. qui id iudicis arbitrio relinquit.
- Ibi: *Et ut videas, Lector candide.*
- Ad haec consulas Greg. Lop. in l. 9. gloss. 9. tit. 28. p. 3. Burg. de Paz in l. 3. Tauri. num. 488. Oter. de pasc. cap. 4. num. 17. qui similiter Collectarii sententiam impugnant, asserentes quod milites in pascuorum communitatis usu nullo gaudent privilegio, sed tantum eis licet, quanvis incolae non existant, equos ad bellum paratos in pascua publica immittere l. 2. C. de pasc. public. lib. 11. Bobad. lib. 4. cap. 2. num. 27. Azeved. in l. 6. num. 1. tit. 7. lib. 7. Recop.
- Ibi: *Praesertim quod & possunt.*
- Etiam ignobiles dominium cum jurisdictione oppidorum acquirere permittuntur, nec ideo à contributione plebeiorum se eximere valent, tametsi quoad alia instar Nobilium soleant honorari. Flor. Diaz variar. lib. 2. quest. 21. num. 251. Bobad. lib. 2. cap. 16. num. 173. Avendann. de exeq. mand. part. 2. cap. 14. num. 31. etsi alii contra fenserint, quos refert Flor. Diaz, & Avendañus, qui ait quod in praxi horum opinio difficile admitteretur.
- Quod ita verum est, licet talis plebeius in dignitate Ducatus, aut Marchionatus constitueretur. Bobad. ibidem, Guttier. Practic. lib. 3. quest. 14. num. 112. Sed illud specialiter eis indulgetur, ne contribuere teneantur, sicut caeteri, dum super nobilitate litigaverint. Otor. de Nobilit. part. 2. cap. 5. num. 30. Guttier. ubi proxime.
- Ad Num. 2.
- Ex jure gentium, & communi Romanorum unicuique liberum est pro libito praediis propriis uti, ac quod messium collectioni deserviebat, pascuis destinare, quod vulgò *adehesar* nuncupatur. Similiter licet domino interdiceret, nec aliena pecora, etiam concivium, fundum suum ad pascendum ingrediantur, adhuc post fructus perceptos: quae pluribus probat D. Covar. cui assentiuntur Molin. sup. disp. 59. num. 7. Oter. cap. 16. à num. 3. Sanch. Conf. Moral. lib. 1. cap. 5. dub. 1. num. 9. & 10. Tusch. lit. P. concl. 112. à num. 5. & concl. 113. qui

qui observant, hanc facultatem ob commune bonum legibus, vel moribus jure dominis praediorum adimi posse, prout apud nos adempta reperitur, ut inferius apparebit, numero 22.

Ad Num. 3. Ibi: *Tamen quod possit quis me invito.*

- 21 Falsum omnino videtur, ut domino renuente, aliquis possit re aliena uti, etsi nullum ex usu ipsi praedictum generetur. Si ingredi non licet venationis gratia fundum alienum, si dominus prohibeat, l. Divus 16. de servit. rustic. praed. l. Injuriam 13. §. fin. de injur. §. Fere, Inst. de ver. divis. Imò licet usus in utilitatem domini cederet, idem juris erit. Castill. de usufruct. cap. 33. à n. 22. Oter. de pasc. cap. 16. num. 19. non enim invito beneficium confertur, l. Hoc jure 19. §. Non potest, de donat. l. Invito 69. de reg. jur. & libera domini facultas ad disponendum coarctatur, qui in re propria est moderator & arbiter, l. in re mandata 21. C. mandat.

Verf. *Quicquid sit jure communi.*

- 22 In Hispania adversus praemissa supra, num. 20. observatur, ut incolis ejusdem oppidi liceat sua pecora ad pascendum in praedium privatorum introducere, frugibus jam collectis, etiam invito domino, l. 13. 14. tit. 7. lib. 7. Recop. Azeved. in ead. l. 13. num. 15. Oter. de pasc. cap. 16. ex num. 3. Avend. de exeq. mandat. part. 1. cap. 4. n. 32. verf. Item nota, quod facillime Sanch. sup. d. cap. 5. dub. 1. num. 11. Molin. d. disp. 59. num. 9. Bobad. lib. 2. cap. 16. num. 194. ubi docuit, quod nec dominus territorii, nec Rex poterit hoc jus concivibus adimere, nec agrorum culturam immutare, facta dehesa, in illorum praedictum, sine causa. Hermos. in l. 15. gloss. 2. num. 76. tit. 5. p. 5. Et quanquam in d. l. 13. Recop. insinuetur, quod fieri possit ex regia facultate, haec cum difficultate, ac maxima deliberatione conceditur. Azeved. ibi, num. 3. qui subdit, ex totius communitatis assensu non posse, cultura derelicta, pascuae fundum applicare, quod consentientibus, eorumque haeredibus tantum nocebit, non futuris incolis ab illis causam non habentibus, nisi regia facultas impetretur. Hermos. numero 52.
- 23 Nonnullis in locis statutum habetur, ut collectis frugibus, intra certum diem dominus praedii duntaxat immittat pecora sua, ut depascantur: quod nulli alii pro tunc licebit. Oter. num. 4.

Ad Num. 4.

- 24 Quanvis domino sit interdictum agrum frugiferum ad pascua reducere, poterit tamen in illo, immutata cultura, novellare, aut plantare olivera, aliasque arbores pro libito, tametsi ex hoc usus pascendi concivibus auferatur. Molin. ubi proxime, Oter. num. 11. Sanch. num. 12. Vide infra, num. 41.

Ibi: *Hoc enim est, quod eleganter.*

- 25 Praefata facultas variandae culturae in praedictum juris pascendi, non tribuitur fundi domino, si quis habuerit servitutem pascendi, frugibus amotis; nam minimè licebit arbores plantare, vel vites cum detrimento habentis servitutem. Sanch. Conf. Moral. lib. 1. cap. 5. dub. 1. num. 16. Oter. d. D. de Faria Covar. Enucl.

cap. 16. num. 11. Ex contrario qui servitutem pascendi certo habet in loco, non poterit, domino invito, ibi ferere, vites, aut olivera plantare, ut pro pascu fructus percipiat, etsi ex hoc domini conditio melior fiat. Oter. sup. num. 18. & 19.

Verf. *Sic denique.*

Respublica prohibere non valet, ne cives oliveta, vel vineas plantent, tibi ferere consueverant. Sanch. sup. num. 12.

Ibi: *Vidi tamen semel.*

Hujus prohibitionis meminit Sanch. num. 15.

Ibi: *Sic olim Domitianus.*

Domitianus imperium est adeptus ad annos 83. à Christi Domini nativitate. Edicto de quo hic fit mentio, praecipit ne deinceps in Italia aliquis novellaret: & in provinciis hoc amplius statuit, quod dimidia pars vitium extingueretur. Id decretum, etsi non exactè observatum, viguit usque ad Aurelium Probum, qui anno 278. cepit imperare: hic Domitiani prohibitionem prorfus delevit. Domitiana constitutionis duplex ratio redditur: tum quia ebrietas solebat ad tumultum aestuantes animos excitare: tum quoniam praemultitudine vinearum agrorum cultura quoad alios fructus spernebatur, pascuisque armentis, ac gregibus deficiebat. Ex hac causa apud nos novissime interdicta reperitur vitium plantatio, nisi ex regia concessione, l. 27. in fin. tit. 7. lib. 7. Recop. D. Solorzan. ubi inferius, Tusch. lit. P. concl. 111. in fin. Theat. vitæ hum. lit. V. verb. Vitæ, verf. Odium.

In nostro novo Indiarum orbe ab initio regalibus rescriptis novellare vetabatur, ut propter vini indigentiam cum Hispania commercium magis frequens existeret. Deinde tempore elapso, incolis regni Peruani novellare permillum est, quod hodie vineis satis abundat. In his vero, ac novae Hispaniae provinciis eadem prohibitio inviolata persistit. Haec late profequitur D. Solorz. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 1. cap. 7. à num. 41. & Politic. Indian. lib. 2. cap. 9.

Ad Num. 5.

Nullus prohibetur praedii sui mutare culturam, & ubi ferere consueverat, vites, oliveta, vel alias arbores ad libitum plantare potest. Oter. d. cap. 16. num. 11. & alii laudati num. 24.

Idem Oterus num. 13. nostrum Praesidem carpit, dum ad proximae conclusionis probationem inducit textum in cap. Cum in tua 30. de decim. qui quidem, ut ille existimat, nequaquam ad quaestionem, de qua agitur, conducit: quod ita verum est, si solum perpendatur Pontificia decisio, quae decernitur, ut licet dominus fundi ex illo, mutatâ cultura, diversos fructus colligat, ex istis teneatur decimas solvere illis, quibus ex aliis antea debebantur.

Ex quo decreto inferitur, quod cuique licet proprium agrum pro libito colere, nec teneri in eodem culturae genere perseverare, quanvis jus aliquod in fructibus alter habuerit, etsi per mutationem culturae huic noceatur; quia qui ferebat frumentum, poterit novellare, licet Ecclesia uberioris decimas